

El León de Oro —*Cadere ad inferos*. El diàleg de les ànimes

La Casa dels Cants

Dilluns, 10 de febrer de 2025 – 20 h

Petit Palau

Compromís amb el medi ambient:

Amb la col·laboració de:

Membre de:

Programa

El León de Oro

Marco Antonio García de Paz, *director*

DARRER SALT DE FE

Tomás Luis de Victoria (1548-1611)

Salve Regina

Francisco Guerrero (1528-1599)

Ave Virgo Sanctissima

TRAÏCIÓ

Francisco Guerrero

Si tus penas no pruevo

Tomás Luis de Victoria

Una hora

ALLÒ QUE CONTAMINA L'HOME

Francisco Guerrero

Hei mihi, Domine

DESTRUCCIÓ

Tomás Luis de Victoria

Aleph. Ego vir

EL JUDICI

Tomás Luis de Victoria

Libera me

O Domine Iesu Christe

REDEMPCIÓ

Tomás Luis de Victoria

Versa est in luctum

Alonso Lobo (c. 1555-1617)

Versa est in luctum

Aquest concert té una durada de 75 minuts, sense pausa

La durada del concert és aproximada

Concert enregistrat per Catalunya Música

#coral

Fes-te soci de l'Orfeó Català

Forma part d'un dels
símbols més genuïns
de la cultura catalana.

Suma't a una gran
família d'entusiastes del
cant coral.

Fes del Palau casa teva!

Uneix-t'hi ara

Poema

Batall

Han denegat la falla i el miracle,
i el dir batega com un calze ardent.
Res no detura l'àliga que ens guaita
ni el capitell que explica el bé i el mal.
Seguim el traç dels rostres més antics,
dels campanars romànics i les busques
que mouen les estrelles avials.
La nit, la por? O les obscures súpriques
de qui abandona el setge més roí?
Som ben menuts. I ens volten infinits.
La grandesa és un cor de veus minúscules.

Lluís Calvo

Del llibre *L'espai profund*.

Barcelona: Edicions Proa, 2020.

Comentari

El repertori que ens ofereix el cor asturià El León de Oro és un recull de joies de la música vocal dels dos grans mestres de la polifonia del Renaixement hispànic, Victoria i Guerrero, i amb un fil conductor dialèctic sobre alguns dels temes fonamentals de la fe catòlica: el pecat, la culpa, la condemna, l'infern, el penediment i la redempció. El repertori inclou exemples magnífics de polifonia sorgits en el moment de màxima esplendor arreu d'Europa d'un estil musical vinculat a l'Humanisme, al retorn als clàssics, a la conjunció de les arts i el pensament, i a la recerca de la bellesa a través de la perfecció formal: mai abans les estructures harmòniques, els conceptes retòrics i l'expressivitat havien arribat a un punt tan alt de sofisticació.

Però alhora també va ser un dels moments més crítics per a la creació: la música litúrgica, que domina el panorama sonor de l'època, és ostatge dels cismes religiosos que divideixen la cristiandat a Occident, i és convertida en un dels ariets de la Contrareforma i en un baluard del catolicisme per preservar l'estricta puresa, l'austeritat i la contenció d'un art considerat element nuclear i vehicle fonamental del seu missatge. El Concili de Trento s'esmerçà a regular estrictament tota la creació dels seus "soldats": el llatí, única llengua; supressió d'elements mundans en el material musical (res de melodies manllevades del món profà); prohibició d'embelliments, cromatismes i floritures melòdiques que enterboleixin l'austeritat i la contenció; res d'excessos en el contrapunt; harmonies diàfanques que permetin una intel·ligibilitat absoluta del text; i per allunyar-se del tot del món protestant, es veta la participació musical dels fidels i l'assemblea, relegats a un paper merament passiu, de simples espectadors, perquè la interpretació d'aquests cants es deixa exclusivament en mans de cantants professionals.

En major o menor mesura, en totes aquestes creacions regna la transparència, l'equilibri, la claredat del teixit sonor, la puresa de línies i la precisió minuciosa dels mecanismes polifònics, que voregen el manierisme. Però hi ha autors que superen aquestes restriccions draconianes amb autèntiques joies plenes de bellesa i emoció. I avui en tindrem una bona mostra.

El repertori inclou bellíssimes creacions del Segle d'Or hispànic, dels grans mestres vinculats a la Contrareforma, més ferotge i dogmàtica que enlloc, que generà obres de gran austeritat i rigor, amb intenses tonalitats en clarobscur on no falten rampells de fervor expressiu i místic: algunes d'aquestes peces semblen imatges d'El Greco traduïdes en sons. Llum i tenebra, cel i foc, pecat i consol.

D'aquest dolç descens als inferns, en sortirem amb l'elegia *Versa est in luctum* en dues versions absolutament magistrals: la de Victoria, nucli emocional de l'ofici de difunts que va compondre a la memòria de l'emperadriu Maria d'Àustria i Portugal, i la d'Alonso Lobo, l'obra culminant de la seva producció, composta per a les exèquies de Felip II a la catedral de Toledo. Dues joies que sens dubte redimiran tots els que haurem tingut el privilegi d'haver escoltat aquest León de Oro, el fill musical del director asturià Marco Antonio García de Paz i un dels millors instruments del panorama coral actual.

Xavier Chavarria, musicòleg i crític musical

Palau de la Música Catalana

Freiburger Barockorchester & René Jacobs
/ Daniel Harding / Alice Sara Ott / Serena
Sáenz & Vespres d'Arnadí / Yulianna
Avdeeva / Trio Fortuny / Vox Luminis /
Philippe Jaroussky / Balthasar Neumann &
Thomas Hengelbrock / musicAeterna &
Teodor Currentzis / Escolania de Montserrat
/ Raquel García-Tomás / Diana Damrau
& Jonas Kaufmann / Philippe Herreweghe
/ Ensemble I Gemelli & González Toro /
Grigory Sokolov / Truls Mørk & Harvard
Gimse / Juan de la Rubia & Marco Mezquida
/ Frames Percussion

Entrades i abonaments a la carta
a partir de 4 concerts.

Biografies

El León de Oro

Nascut a Luanco (Astúries), El León de Oro (LDO) és molt més que una reunió de veus, és un model d'excel·lència coral que ha conquerit públic i crítica especialitzada en la seva trajectòria. El que va començar en aquesta petita vila de la costa asturiana com un grup d'amics units per l'amor al cant ha evolucionat fins a esdevenir una referent internacional avalat per nombrosos guardons, invitacions a festivals de prestigi i la devoció dels qui gaudeixen del seu art.

Un dels trets que defineix millor la formació és la versatilitat. Amb una plantilla flexible que s'adapta a les exigències de cada obra, El León de Oro ofereix interpretacions que abasten des dels grans noms del Renaixement i el Barroc fins a les composicions de màxima audàcia del repertori contemporani. Aquesta capacitat d'acarar un repertori tan divers, sempre amb una qualitat interpretativa excel·lent, li ha permès consolidar-se com un dels principals cors espanyols.

Un dels aspectes que fan únic el grup LDO és la seva temporada pròpia, en la qual presenta programes *a cappella* decidits acuradament. I a això s'hi afegeix la col·laboració constant amb orquestres simfòniques espanyoles importants, com l'Orquesta Sinfónica del Principado de Asturias, Oviedo Filarmonía, Orquesta Sinfónica de Castilla i Lleó i la Bilbao Orkestra Sinfonikoa. La seva projecció internacional queda palesa en les aliances amb agrupacions europees de renom especialitzades en música antiga, entre les quals Le Concert des Nations, Orchestra of the Eighteenth Century i Mozarteumorchester de Salzburg.

El León de Oro ha estat convidat als principals festivals de música antiga d'Espanya, en esdeveniments de Logronyo, Aranjuez, Sevilla, Úbeda i Baeza, Quinzena Musical Donostiarra, Festival Internacional de Arte Sacro de Madrid o Semana de Música Religiosa de Conca. El seu abast internacional també inclou actuacions memorables sota la batuta de Jordi Savall a la Philharmonie de París, La Saline Royale i Festival Berlioz.

L'agrupació també acumula un palmarès extraordinari. Entre les seves fites hi ha el primer premi al London International a Cappella Choir Competition (2014), el Gran Premio Nacional de Canto Coral (2003 i 2006) i altres distincions assolides en concursos de prestigi a Arezzo, Flandes, Tolosa, Varna i Tours. Més recentment, el 2020, va ser reconegut als Circuitos FestClásica i el 2021 va rebre el premi Amuravela de Oro.

Pel que fa a discografia, LDO ha consolidat la seva vàlua gràcies a una trilogia d'enregistraments publicats per Hyperion Records: *Amarae morti* (2019), *Guerrero: Magnificat, lamentations & canciones* (2021) i *George de la Hèle: Missa praeter rerum seriem* (2024). Aquest darrer àlbum, que explora el repertori de la Capilla Flamenca de Felip II, fou guardonat com a disc del mes per la revista «Scherzo». Totes aquestes produccions, dirigides pel famós mestre britànic Peter Phillips, director honorífic d'El León de Oro des del 2017, han estat aclamades per la crítica i han assolit una repercussió destacada al panorama internacional.

El vessant educatiu LDO és igualment notable. Des del 2017 organitza *masterclasses* de direcció coral que han atret mestres i alumnes d'arreu. Unes iniciatives que s'afegeixen a la seva tasca amb l'Escuela Coral, que refermen el seu compromís amb el desenvolupament i la difusió del cant coral.

El León de Oro rep el suport de mecenes com ara el grup SATEC i l'empresa Excade, juntament amb l'ajuda d'institucions com l'INAEM i el Principat d'Astúries. Des del seu origen a Luanco, la formació asturiana segueix brillant com un dels màxims exponents de la música coral, du el seu art a nous horitzons i emociona els qui tenen el privilegi d'escoltar les seves actuacions.

El León de Oro està format per:

SOPRANOS:

Sandra Álvarez Díaz, Candela Fernández Cernuda, María Peñalver San Cristóbal, Elena Rosso Valiña, Claudia Ruiz Sánchez, Mailis Velasco Recio

ALTOS:

Laura Aybar Eguiagaray, Paula Castellano Serrano, Celia Fernández Cernuda, Beatriz González González, Carlota Iglesias Pajares, Mónica Méndez Martínez, Sara Rodríguez González, Lydia Sánchez García

TENORS:

Armando Braña Ventura, Pablo del Barrio Campos, Sergio Fernández Alonso, Jairo Flórez Gutiérrez, Francisco Martín Miguel, Jorge Rodríguez Rabanal, Jesús Fernando Torres Delgado

BAIXOS:

Javier Alonso Rodríguez, Miguel Ángel Arias Alea, Asur Camacho García, Enol Camacho García, Ángel Gavela Martín, Pablo Balbino Gutiérrez García, Aarón Jesús Manceñido Martínez, Darío Tagarro Cuesta

DIRECTOR: Marco Antonio García de Paz

Amb la col·laboració de:

Marco Antonio García de Paz, director

Nascut a Luanco (Astúries), és considerat un dels directors més audaçs i creatius del panorama musical actual. Fundador i director d'El León de Oro, ha dut aquesta formació coral de prestigi a escenaris d'Espanya, Europa, Àfrica i els Estats Units, i ha deixat sempre una empremta artística d'excel·lència i aprofundiment artístic. Des del 2019 també és director titular del Joven Coro de Andalucía i entre els anys 2021 i 2024 va ocupar el càrrec de director titular del Coro de RTVE, amb el qual col·labora sovint.

La seva formació musical es va centrar en el violí i la direcció, estudis que va fer al Musikene-Centre Superior de Música del País Basc, on va rebre la influència de grans mestres, com Peter Phillips, Gabriel Baltés, Johan Duijck, László Heltay i Javier Busto.

Durant la seva carrera ha acumulat més d'una seixantena de premis nacionals i internacionals. Entre els més destacats hi ha els guardons com a millor director del Concurs Internacional Professor Georgi Dimitrov (Bulgària) i l'Internationale Koorwedstrijd Vlaanderen (Bèlgica), a més d'haver guanyat en dues ocasions el Gran Premio Nacional de Canto Coral.

El seu talent l'ha convertit en un director habitual de formacions corals importants, entre les quals el Coro de la Comunidad de Madrid, Coro de Madrigalistas de Bellas Artes de Ciutat de Mèxic i Coro Nacional de España. Igualment, és reconegut com a professor, i ha impartit classes a la Milano Choral Academy i Conservatorio Superior del Principado de Asturias.

Ha estat convidat a actuar en alguns dels festivals més prestigiosos d'Espanya, com ara els de Granada, Úbeda i Baeza, Sevilla, Salamanca, Lleó, Semana de Música Religiosa de Conca, Musika-Música de Bilbao, Festival de Música Española de Cadis, Otoño Musical Soriano, Arte Sacro de Madrid, Quinzena Musical Donostiarra i Conciertos del Auditorio de Oviedo, entre d'altres. També ha participat en els cicles del Centro Nacional de Difusión Musical i als Conciertos de Patrimonio Nacional. Fora d'Espanya ha dirigit en nombroses sales de renom internacional.

En la seva carrera ha col·laborat amb figures de primera línia, com Leopold Hager, Friedrich Haider, Jordi Savall, Carlos Mena, Pablo González, Christoph König, Jaime Martín, Pinchas Steinberg, Lucas Macías, Manuel Hernández Silva i Peter Phillips, tot consolidant una xarxa de treball amb alguns dels artistes més destacats de l'escena continental.

Els darrers anys ha dirigit l'Orquesta de Còrdova, Orquesta Filarmónica de Màlaga, Orquesta Oviedo Filarmonía, Orquesta de Radio Televisión Española i Joven Orquesta de Andalucía. Els seus treballs més recents inclouen la direcció de l'Orquesta Oviedo Filarmonía a l'Auditorio d'Oviedo i al Palacio de Festivales de Cantàbria, i després d'aquest concert al Palau de la Música, té previstes col·laboracions amb The Tallis Scholars i Peter Phillips, així com una gira a Ciutat de Mèxic i activitats amb l'Accademia Corale Italiana.

García de Paz estrena obres noves habitualment i ha fet enregistraments per als segells discogràfics Hyperion, Naxos i RTVE Música que refermen el seu paper capdavanter entre els directors espanyols més destacats i versàtils de la seva generació.

Textos

Tomás Luis de Victoria (1548-1611)

Salve Regina

Antifona mariana

Salve regina mater
misericordiæ
vita dulcedo et spes nostra
salve.
Ad te clamamus, exsules filii
Hevæ.
Ad te suspiramus, gementes et
flentes
in hac lacrimarum valle.
Eia ergo, Advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos
ad nos converte.
Et Iesum, benedictum
fructum ventris tui,
nobis post hoc exilium
ostende.
O clemens, o pia,
o dulcis Virgo Maria.

*Salve Reina i Mare de
Misericòrdia
vida, dolcesa i esperança nostra.
A tu plorem pobres exiliats fills
d'Eva;
a tu sospirem, gement i plorant
en aquesta vall de llàgrimes.
Gira cap a nosaltres,
graciosa advocada nostra,
els teus ulls misericordiosos;
i després del nostre exili,
ensenya'ns el fruit beneït del teu
ventre, Jesús.
Oh clement, oh pietosa,
oh dolça Verge Maria.*

Francisco Guerrero

Si tus penas no pruevo

Text de Félix Lope de Vega (1562-1635)

Si tus penas no pruevo, o Jesús mío,
o Jesus, vivo triste y penado.
Hiéreme, pues el alma ya te é dado.
Y, si este don me hizieres,
Mi Dios, claro veré que bien me quieres.
Si tus penas no pruevo, o Jesús mío,
o Jesus, vivo triste y penado.

Tomás Luis de Victoria

Una hora

Vuitè responsori de l'ofici de tenebres de Dijous Sant.

Mateu 26: 40-41; Lluc 22:46

Una hora non potuistis
vigilare mecum,
qui exhortabamini mori pro
me?

Vel Judam non videtis,
quomodo non dormit,
sed festinat tradere me
Judaeis?

Quid dormitis? surgite, et
orate,
ne intretis in tentationem.
Vel Judam...

*No heu estat capaços de vetllar
una hora amb mi,
vosaltres que deïeu que moriríeu
per mi?*

*No heu vist que Judes no
dormia,
sinó que s'apressava a lliurar-
me als jueus?*

*Per què dormiu? Alceu-vos i
pregueu,
per tal que no caiguen en la
temptació.*

No heu...

Francisco Guerrero

Hei mihi, Domine

De la seva *Missa pro defunctis. In elevatione Domini*

Hei mihi, Domine
quia peccavi nimis
in vita mea
Quid faciam miser?
Ubi fugiam?
Nisi ad te, Deus meus
Miserere mei dum veneris
in novissimo die.

*Ai de mi, Senyor,
doncs he pecat a bastament
al llarg de la meua vida!
Què faré jo, pobre de mi?
On em refugiaré,
sinó en tu, Déu meu?
Tingues pietat de mi quan
vinguis
en el darrer dia.*

Tomás Luis de Victoria

Aleph. Ego vir

Lamentacions de Divendres Sant. *Lectio tertia*, Lm 3: 1-2

Aleph.
Ego vir videns paupertatem
meam
in virga indignationis eius.
Aleph.
Me minavit,
et adduxit in tenebras,
et non in lucem.
Ierusalem, Ierusalem,
convertere ad Dominum
Deum tuum.

*Àlef,
soc l'home que ha tastat el
desastre
sota el cop furiós del Senyor.
Àlef,
em fa caminar
i m'arrossega per llocs de foscor,
sense llum.
Jerusalem, Jerusalem,
torna al Senyor, el teu Déu.*

Tomás Luis de Victoria

Libera me

Responsori de l'ofici de difunts

Libera me, Domine,
de morte aeterna, in die illa
tremenda:
Quando caeli movendi sunt et
terra,
dum veneris iudicare
saeculum per ignem.

*Deslliureu-me, Senyor,
de la mort eterna, en aquell dia
terrible,
que sotraguejarà els cels i la
terra.
Quan vindreu amb el foc per
jutjar el món.*

Tremens factus sum ego, et
timeo,
dum discussio venerit, atque
ventura ira.
Quando caeli movendi sunt et
terra.

*Estic tot tremolós i tinc por
del judici que s'atansa
i del rigor que ha de venir.*

Dies illa, dies irae,
calamitatis et miseriae,
dies magna et amara valde.
Dum veneris iudicare
saeculum per ignem.

*Dia terrible serà aquell dia,
de calamitat i de misèria,
diada grandiosa i molt
amargant.
Quan vindreu amb el foc per
jutjar el món.*

Requiem aeternam dona eis,
Domine,
et lux perpetua luceat eis.

*Doneu-los, Senyor, el repòs
etern.
Que la llum eterna brilli
damunt d'ells.*

Libera me, Domine, de morte
aeterna,
in die illa tremenda:
Quando caeli movendi sunt et
terra.
Dum veneris iudicare
saeculum per ignem.

*Deslliureu-me, Senyor,
de la mort eterna, en aquell dia
terrible,
que sotraguejarà els cels i la
terra.
Quan vindreu amb el foc per
jutjar el món.*

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

*Senyor, tingueu pietat;
Crist, tingueu pietat.
Senyor, tingueu pietat.*

O Domine Iesu Christe

In elevatione Corporis Christi

O Domine Iesu Christe,
adoro te in cruce vulneratum
felle et aceto potatum:
deprecor te ut tua vulnera
morsque tua sit vita mea

*Oh, Señor Jhesucrist,
t'adorno nafrat a la creu,
a tu, que begueres fel i vinagre:
et demano que les teves ferides
i la teva mort siguin vida per a
mi.*

**Tomás Luis de Victoria | Alonso Lobo (c.
1555-1617)**

Versa est in luctum

Job 30:31; 7:16

Versa est in luctum cithara
mea,
et organum meum in vocem
flentium.
Parce mihi, Domine,
nihil enim sunt dies mei.

*La meua lira acompanya cants
de dol,
i la flauta, la tonada dels qui
ploren.
Perdona'm, Senyor,
perquè els meus dies no són res.*

També et pot interessar...

Palau 100

Dilluns, 17.02.25 – 20 h

Sala de Concerts

Vespro della Beata Vergine de C. Monteverdi

Sopranos:

Cristina Fanelli, Maud Gnidzaz, Natalie Perez, Eleonore Pancrazi,
Alix le Saux, Mayan Goldenfield, Shira Patchornik, Laura Dausse

Contralts:

Helen Anna Charleston, Lidija Jovanovic, Lorrie Garcia, Renata
Dubinskaite

Tenors:

Emiliano González Toro, Nick Scott, Jordan Mouaissia, Zachary
Wilder

Barítons:

Fulvio Bettini, Victor Sicard

Baixos:

Nicolas Brooymans, Geoffroy Buffiere

Ensemble I Gemelli

Mathilde Etienne i Emiliano González Toro, directors

Preus: de 18 a 68 €

Mecenes d'Honor

Mecenes Protectors

Mitjans Col·laboradors

Mecenes col·laboradors

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Caixa Enginyers – Calaf Grup – Cardoner Grup – CECOT – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Fundació Abertis – Fundació Antiques Caixes Catalanes – BBVA – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Gómez-Acebo & Pombo – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – Illy – La Fageda – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Saret de Vuyst Travel – Scasi Soluciones de Impresión S.L. – Soler Cabot – Colonial – Veolia Serveis Catalunya

Benefactors d'Honor

Mariona Carulla Font – M. Dolors i Francesc – Pere Grau Vacarisas – María José Lavin Guitart – M^a. del Carmen Pous Guardia – Daniela Turco – Joaquim Uriach i Torelló

Benefactors Principals

Elvira Abril – Eulàlia Alari Ballart – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Professor Rafael I. Barraquer Compte – Francesc Xavier Carbonell Castellón – Lluís Carulla Font – Josep Colomer Viure – Josep Daniel i Lluïsa Fornos – Isabel Esteve Cruella – Jordi Gual i Solé – Ramón Poch Segura – Juan Eusebio Pujol Chimenó – Juan Manuel Soler Pujol – Joan Uriach Marsal – Manel Vallet Garriga

Benefactors

Maria Victoria de Alós Martín – Mahala Alzamora Figueras-Dotti – Zacaries Benamiar – Gemma Borràs i Llorens – Jordi Capdevila i Pons – David Carrasco Chiva – Elvira Gaspar Farreras – Pablo Giménez-Salinas Framis – Maite González Rodríguez – Pepita Izquierdo Giralt – Joan Oller i Cuartero – Inés Pujol Agenjo – Pepe Pujol Agenjo – Toni Pujol Agenjo – Elina Selin – Jordi Simó Sanahuja – Salvador Viñas Amat

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

